

5337 2. Beh. af Lovf. om Forandr. i og Tilleg til Lov om Gaandværks- og Fabrikdrift m. M. 5338

Indenrigsminister har ogsaa udtalt sig paa faadan Maade, og han synes at give den Opfattelse Medhold, at naar disse Foreninger overhovedet selge Bæver, som høre til bunden Ræring, saa skulle de løse Næringsbevis. Man kan nu sige; Men hvad Ulykke er der da i, at de skulle løse dette Bevis? Er det saa forfærdeligt, at de skulle yde den Skærv, Beviset koster? Ja, noget Egenende sagde man ogsaa den Gang, vi behandlede Loven af 2den Juli, 1870, den Gang man paalagde dem at løse et Bevis til 100 Rd., for saa vidt de vilde drive Brændevinshandel. Den ærede Ordfører har altid lagt saa stærk Vægt paa, at man skulde tage Hensyn til, hvad Folk selv mene; men samtlige Forbrugsforeninger have netop udtalt sig mod, at løse Næringsbevis, og ogsaa her burde man derfor tage Hensyn til, hvad de Vedkommende mene er bedst for dem selv. Det er imidlertid ingenlunde Pengene, alene, hvorom der er Tale, skjøndt 100 Rd. for Tilladelse til at drive Brændevinshandel og 50 Rd. for Næringsbevis ingenlunde er en Smaapenge, for Fattigfolk, eller dog Folk, som i Reglen, ere mindre bemidlede. Nei, Sagen er ogsaa den, at Næringsbeviset fører Forbrugsforeningerne ind paa en ubelig Vej, paa Speculationens og Handlens Vej. De have de nemlig først løst Næringsbevis, saa ville de ogsaa have Noget ud deraf, saa skulle de til at drive Handel; men det er det, vi ønske, at de ikke skulle komme til, idet de saa ogsaa skade de Næringsdrivende, som man ellers er saa bange for at skade, og som jeg forefter under alt Godt. Den ærede Ordfører sagde, endvidere, at han havde altid været imod Bevillingsmyndigheden; jeg er ogsaa derimod, saa deri stemme vi overens. Men vi maa ikke glemme, at i 1857 kom netop Bevillingsmyndigheden ind, for at Indenrigsministeren kunde indrømme Handletablissementer, og Gaandværksdrift indenfor 1½ og 1 Milis Omkreds fra Kjøbstaden; det var en Mæglingbestemmelse, overfor dem, der vilde have lige Rettigheder og lige Pligter for Land og By og derfor begjærede Frihed rent ud over det Sele. Konsekvent vilde det derfor nu være rent at ophæve Befattelsesbillet, men jeg vil ikke gaa til Yderligheder og vil derfor heller ikke stemme for det Forslag, der er stillet af det ærede Medlem, for Aarhus Amts 1ste Valgfreds (Winther), ikke fordi jeg ikke indrømmer, at det i Princippet er rigtigt, men fordi jeg ikke vil vise den Ulyselighed mod Kjøbstæderne, som i mine Dine ligger i Vedtagelsen af et saadant Forslag. Jeg kan heller ikke være enig med den Dabel, som det ærede Medlem fra Aarhus har udtalt

over Kjøbstadkommissionen, der i mine Dine og i mine Tanker har været en af de bedste Kommissioner, vi have haft. Dermed siger jeg ikke, at den har været god, men kun, at den har været en af de bedste af dem, vi have kjendt. — Jeg er altsaa imod Bevillingsmyndigheden, men Konsekventen heraf maatte være at gaa i den Retning, som det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgfreds har antydnet, og ikke i den Retning, som den ærede Ordfører tager Ordet for. Jeg skal ikke udtale mig videre. Jeg haaber, at det Mindste Forslagene under Nr. 3 og 5 ville blive vedtagne, idet jeg selv er overtydet om, at naar der kun er god Billie tilstede, vil der ikke herved blive lagt Lovforlaget nogen Hindring i Veien.

G. Petersen: Det ærede Medlem fra Slagelse (Laurer) udtalte for kort siden, at han vilde tilraade at forkaste samtlige Hændingsforslag med Undtagelse af Forslaget under Nr. 3, der angaar Krammedejerne. Jeg kunde have fulgt ham fuldstændigt, naar han ogsaa havde anbefalet dette Forslag til Forkastelse, thi jeg kan ikke se, hvorfor han og den ærede sidste Taler holde paa Krammedeernes Bestaan. Jeg tror i Sandhed, at i disse ere til Stade baade for Kjøbstad og Land; jeg tror, at de have overlevet sig selv. Der var en Tid, da de vare absolut nødvendige, nemlig da man især i de mindre Kjøbstæder maatte forsyne sig paa Markederne med Gaandværksgjensande og Sligt, men den Tid er forlængst forbi, da en saadan Nødvendighed var tilstede; thi ikke blot have nu en Del Gaandværkere, i Modsetning til tidligere Tid, funden Plads i mange af de mindre Byer, men Handelen har ogsaa udviklet sig saaledes, at der ikke en Tale om, at nogen Kjøbstadbeboer eller nogen Landbeboer skulde være absolut tvungen, til at søge Krammedet for at forsyne sig med Nødvendighedsgjensande; de kunne til enhver Tid faae dem paa anden Maade. Krammedejerne ere nu nedfunktne til at være en Lunke og Samlingsplads for Gjølere og Narestregere, og hvad der er det Allerværste, for Godtjobsparer, for Bedragerier i mindre Grad, om jeg saa maa sige, idet i Reglen Alt, der ikke duer, bliver samlet paa Krammedejerne og solgt der; men dette er til Stade baade for dem, som kjøbe disse Bæver, og for de Næringsdrivende i Kjøbstæderne. Der har været Tale om, at den mindre Gaandværker i ledige Timer laavede saadanne Smaating, som han kunde selge paa Markedet, og dette er ganske rigtigt; men det, han laver, falder han selv Markedstram, og det er af saa ringe Værdi,